

NUMER 4: CERTYFIKACJA – UPROSZCZENIE CZY NOWE WYZWANIE?

WPROWADZENIE

W kolejnym numerze wakacyjnej edycji naszego newslettera PZP przyglądamy się ustawie z dnia 5 sierpnia 2025 r. o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych (Dz.U. poz. 1235; dalej: „Ustawa”).

Nowe przepisy mają uprościć udział wykonawców w postępowaniach, usprawnić weryfikację ich sytuacji podmiotowej przez zamawiających oraz ograniczyć konieczność każdorazowego kompletowania tych samych dokumentów. Poniżej omawiamy najważniejsze rozwiązania obowiązujące od 12 lipca 2026 r., z uwzględnieniem etapowego wdrażania systemu certyfikacji.

NAJWAŻNIEJSZY KONTEKST

Certyfikacja będzie rozwiązaniem dobrowolnym. To wykonawca zdecyduje, czy swoją sytuację podmiotową wykaże:

- w modelu tradycyjnym – poprzez każdorazowe gromadzenie i składanie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń wymaganych przez danego zamawiającego;
- w modelu certyfikacyjnym – poprzez złożenie certyfikatu, który **zwalnia go z obowiązku przedkładania dokumentów w zakresie objętym certyfikacją**.

Co do zasady przepisy Ustawy będą miały zastosowanie:

- do zamówień publicznych, także tych

do których nie stosuje się ustawy z 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (dalej: „Pzp”). Oznacza to, że certyfikat będzie można wykorzystać **bez względu na wartość zamówienia publicznego, z wyjątkiem zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa;**

- do wykonawców, z wyłączeniem tych z tzw. „państw trzecich” (tj. prowadzących działalność gospodarczą i mających siedzibę albo miejsce zamieszkania w państwach spoza Unii Europejskiej, Porozumienia Światowej Organizacji Handlu w sprawie zamówień rządowych lub państw niebędących stronami innych umów międzynarodowych gwarantujących – na zasadzie wzajemności i równości – dostęp do rynku zamówień publicznych, których stroną jest Unia Europejska).

System certyfikacji będzie wdrażany etapami.

Od 12 lipca 2026 r. obowiązuje również rozporządzenie Ministra Finansów i Gospodarki z dnia 22 maja 2026 r., które reguluje, m.in. sposób składania wniosku o certyfikację, przebieg procedury, stały nadzór nad aktualnością certyfikacji oraz zasady ustalania wynagrodzenia podmiotu certyfikującego.

Z kolei rozporządzenie dotyczące poziomów zdolności wykonawcy do wykonania zamówienia na roboty budowlane wciąż jest w fazie prac i ma wejść w życie 1 stycznia 2027 r. Takie przesunięcie ma dać uczestnikom rynku czas na przygotowanie się do praktycznego stosowania nowych rozwiązań.

RODZAJE I ISTOTA CERTYFIKACJI

Ustawa przewiduje dwa zasadnicze rodzaje certyfikacji. Mogą one potwierdzać:

1. niepodleganie przez wykonawcę wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego:

- a) potwierdzenie faktu, że względem wykonawcy **nie zachodzą podstawy wykluczenia z postępowania, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1-5 i ust. 2 oraz art. 109 ust. 1 pkt 1-5 i 7-10 Pzp**;
- b) wykonawca ma możliwość ubiegania się o weryfikację:
 - wyłącznie obligatoryjnych podstaw wykluczenia, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1-5 Pzp lub 108 ust. 2 Pzp,
 - obligatoryjnych podstaw wykluczenia wraz z wybranymi podstawami fakultatywnymi z art. 109 ust. 1 pkt 1-5 lub 7-10 Pzp,
- c) certyfikat obejmuje również **weryfikację pozostawania wykonawcy w okresie wykluczenia** na podstawie art. 111 pkt 1-6 Pzp;
- d) zamawiający nie może żądać innych podmiotowych środków dowodowych w zakresie, w jakim potwierdzenie braku podstaw wykluczenia wynika z certyfikatu;
- e) zamawiający przed udzieleniem zamówienia może żądać od wykonawcy, który złożył certyfikat, podmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie braku podstaw wykluczenia z art. 109 ust. 1 pkt 1 Pzp;
- f) w przypadku podstaw wykluczenia określonych w **art. 108 ust. 1 pkt 5 i art. 109 ust. 1 pkt 8-10 Pzp**, badanie niepodlegania wykluczeniu nie będzie polegało na sprawdzeniu tych podstaw w zakresie, w jakim mogą one zaistnieć w postępowaniu, w którym wykonawca złożył certyfikat (w tym zakresie wskazane podstawy wykluczenia będzie weryfikował sam zamawiający);
- g) w przypadku zaistnienia podstaw wykluczenia, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 lub art. 109 ust. 1 pkt 2-5 i 7-10 Pzp, będzie możliwe przeprowadzenie procedury **self-cleaningu**, której **wynik będzie wiążący dla wszystkich zamawiających**;

2. posiadanie zdolności do należytego wykonania zamówienia publicznego w zakresie:

- a) zdolności do występowania w obrocie gospodarczym,
- b) uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów,
- c) sytuacji ekonomicznej lub finansowej,
- d) zdolności technicznej lub zawodowej.

Określając warunki udziału w postępowaniu, zamawiający co do zasady będą stosować poziomy zdolności wynikające z przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 5 ust. 4 i 5 Ustawy. Wyjątkiem są sytuacje, w których nie jest to możliwe ze względu na charakter zamówienia albo gdy dla danego przedmiotu zamówienia poziomy zdolności nie zostały określone. W takim przypadku zamawiający powinien wskazać tę okoliczność w SWZ lub innych dokumentach zamówienia.

CERTYFIKACJA WSPÓLNA

Ustawa dopuszcza także wspólne ubieganie się o certyfikację zdolności wykonawcy przez kilku wykonawców.

W takim przypadku:

- wykonawcy muszą ustanowić pełnomocnika,
- każdy z nich musi posiadać zdolność do należytego wykonania zamówienia,
- certyfikacja i certyfikat będą mogły być wykorzystane wyłącznie wtedy, gdy wykonawcy będą wspólnie ubiegać się o zamówienie.

DOMNIEMANIA PRAWNE UDZIELENIA CERTYFIKACJI

Udzielenie certyfikacji wywołuje określone domniemania prawne. Przyjmuje się, że wykonawca:

- nie podlega wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w tym

w związku z przeprowadzeniem tzw. self-cleaningu w ramach procedury certyfikacji, lub

- posiada zdolność do należytego wykonania zamówienia publicznego (np. określone doświadczenie, zasoby techniczne i organizacyjne, wykwalifikowana kadra) w zakresie objętym certyfikacją i przez okres, na który certyfikacja została udzielona.

Domniemanie to może zostać obalone wyłącznie w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, w którym wykonawca powołuje się na certyfikację.

Ciężar **wykazania**, że wykonawca wprowadził w błąd podmiot certyfikujący albo przestał spełniać warunki udzielenia certyfikacji, **spoczywa na podmiocie kwestionującym certyfikację** – w zakresie objętym certyfikatem (czyli np. na odwołującym kwestionującym wybór oferty konkurenta, który posłużył się certyfikatem).

PROCEDURA CERTYFIKACJI

Certyfikacja jest udzielana **na wniosek wykonawcy i na podstawie umowy zawartej z podmiotem certyfikującym**, po przeprowadzeniu procedury certyfikacji.

Procedura rozpoczyna się **z dniem zawarcia umowy**. Wykonawca przekazuje podmiotowi certyfikującemu dokumenty i oświadczenia potrzebne do potwierdzenia braku podstaw wykluczenia lub posiadania zdolności do należytego wykonania zamówienia. Jeżeli to konieczne, przekazuje także dokumenty lub informacje dotyczące self-cleaningu.

Podmiot certyfikujący co do zasady przeprowadza procedurę w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia zawarcia umowy, chyba że strony postanowią inaczej. Następnie zawiadamia on wykonawcę o udzieleniu albo odmowie udzielenia certyfikacji.

Po udzieleniu certyfikacji wykonawca otrzymuje certyfikat w postaci elektronicznej – w języku polskim, a na swój wniosek także

w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym.

Odmowa udzielenia certyfikacji wymaga uzasadnienia faktycznego i prawnego. Wykonawca może, w terminie 21 dni od doręczenia zawiadomienia, złożyć zastrzeżenia do podmiotu certyfikującego. Zastrzeżenia są rozpatrywane w terminie 14 dni od ich złożenia przez osoby, które nie uczestniczyły w podejmowaniu kwestionowanego rozstrzygnięcia. Ponowna odmowa udzielenia certyfikacji kończy procedurę.

Jeżeli w toku postępowania zamawiający powołuje się na to, że wykonawca wprowadził w błąd podmiot certyfikujący albo przestał spełniać warunki udzielenia certyfikacji, wzywa wykonawcę do złożenia wyjaśnień. Termin na ich złożenie nie może być krótszy niż 5 dni od dnia wezwania.

Jeżeli wyjaśnienia okazały się niewystarczające, zamawiający informuje o tym podmiot certyfikujący i wskazuje okoliczności uzasadniające zakwestionowanie certyfikacji. Do informacji załącza wyjaśnienia wykonawcy.

W razie zawieszenia ważności certyfikatu zamawiający wzywa wykonawcę do złożenia podmiotowych środków dowodowych w zakresie, w jakim certyfikat miał potwierdzać brak podstaw wykluczenia lub spełnianie warunków udziału w postępowaniu. Termin nie może być krótszy niż 5 dni.

WARUNKI, TERMIN I WAŻNOŚĆ UDZIELENIA CERTYFIKACJI

Certyfikacja może zostać udzielona, jeżeli:

- w przypadku certyfikacji niepodlegania wykluczeniu – potwierdzono brak podstaw wykluczenia w zakresie wskazanym przez wykonawcę, a w razie zaistnienia odpowiednich przesłanek wykluczenia – skutecznie przeprowadzono self-cleaning,
- w przypadku certyfikacji zdolności wykonawcy – potwierdzono, że wykonawca posiada zdolność do należytego wykonania zamówienia w zakresie przez niego wskazanym.

Ocena ta następuje na podstawie oświadczeń wykonawcy, dokumentów lub informacji związanych z self-cleaningiem oraz podmiotowych środków dowodowych weryfikowanych w toku procedury certyfikacji.

Certyfikację potwierdza certyfikat. Jest ona udzielana – zgodnie z żądaniem wykonawcy – na okres **od roku do 3 lat**, liczony od dnia jej udzielenia.

W okresie ważności certyfikacji podmiot certyfikujący sprawuje stały nadzór nad jej aktualnością.

Certyfikacja **traci ważność**:

a) w całości:

- po upływie okresu, na jaki została udzielona – z dniem upływu tego okresu,
- przed upływem okresu, na jaki została udzielona, w przypadku stwierdzenia przez podmiot certyfikujący, że wykonawca nie spełnia już warunków jej udzielenia, wystąpienia podstawy wykluczenia, o której mowa w art. 108 ust. 1 pkt 4 Pzp, albo stwierdzenia w zakończonym postępowaniu odwoławczym lub skargowym, że wykonawca wprowadził w błąd podmiot certyfikujący, co mogło mieć istotny wpływ na udzielenie certyfikacji – z dniem umieszczenia informacji o utracie ważności certyfikacji w Bazie Danych o Certyfikacji Wykonawców Zamówień Publicznych;

b) w części, gdy:

- upłynął okres, na jaki w odniesieniu do danego zakresu udzielono tej certyfikacji – z dniem upływu tego okresu,
- nie uaktualniono ważności certyfikacji w okresie jej zawieszenia w odniesieniu do danego zakresu udzielonej certyfikacji – z dniem umieszczenia informacji o utracie ważności certyfikacji w Bazie Danych o Certyfikacji Wykonawców Zamówień Publicznych.

Certyfikacja **nie traci ważności**, jeżeli wykonawca przestał spełniać warunki jej udzielenia w zakresie potwierdzenia braku określonych podstaw wykluczenia, ale udowodni podmiotowi certyfikującemu, że spełnił przesłanki self-cleaningu.

Zawieszenia certyfikacji dokonuje podmiot certyfikujący – w całości albo w części – jeżeli:

- podmiot ten stwierdzi, że wykonawca, któremu udzielono certyfikacji, nie spełnia warunków jej udzielenia w całości albo w części;
- w zakończonym prawomocnie postępowaniu odwoławczym albo skargowym obalono domniemanie wynikające z udzielonej certyfikacji.

BAZA DANYCH O CERTYFIKACJI

Bazę prowadzi minister właściwy do spraw gospodarki w formie systemu teleinformatycznego.

Gromadzone są w niej dane o:

- certyfikacjach udzielonych wykonawcom i wydanych certyfikatach, które są ważne, utraciły ważność, których ważność została zawieszona,
- wykonawcach ubiegających się o udzielenie certyfikacji,
- podmiotach certyfikujących.

W Bazie zamieszcza się również certyfikat. Każdy może samodzielnie i nieodpłatnie pobrać ważny certyfikat w postaci elektronicznej.

Dane i ważne certyfikaty zamieszczone w Bazie są jawne i ogólnodostępne, z wyjątkiem danych:

- dotyczących podstaw wykluczenia w zakresie prawomocnego skazania za przestępstwo, prawomocnego ukarania za wykroczenie oraz prawomocnie orzeczonego zakazu ubiegania się o zamówienia publiczne, a także zawartych porozumień mających na celu zakłócenie konkurencji,
- obejmujących nazwę wykonawcy, adres jego siedziby lub imię i nazwisko oraz adres miejsca wykonywania działalności, NIP, nazwę rejestru albo ewidencji, do których jest wpisany w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej wraz z numerem wpisu, dane dotyczące złożonych wniosków o certyfikację, w tym zakresu certyfikacji objętej wnioskiem, daty złożenia wniosku, podmiotu certyfikującego, do którego

- został złożony wniosek, oraz dane dotyczące odmowy udzielenia certyfikacji,
- zastrzeżonych przez wykonawcę jako stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa.

PODMIOTY CERTYFIKUJĄCE

W przypadku certyfikacji niepodlegania wykluczeniu podmiotami certyfikującymi mogą być:

- jednostki sektora finansów publicznych, np. gminy,
- państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, inne niż jednostki sektora finansów publicznych, np. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe,
- jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, np. Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A.

– pod warunkiem uzyskania akredytacji przez Polskie Centrum Akredytacji.

W przypadku certyfikacji zdolności wykonawcy podmiotami certyfikującymi są podmioty akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji.

PODSUMOWANIE

Ustawa wprowadza dobrowolny mechanizm potwierdzania sytuacji podmiotowej wykonawców, który ma uprościć i przyspieszyć postępowania o udzielenie zamówienia.

Dla wykonawców oznacza to mniej obowiązków dokumentacyjnych, większą przewidywalność udziału w postępowaniach i mocniejszą pozycję dowodową wobec zamawiających. Dla zamawiających – sprawniejsze narzędzie oceny podmiotowej wykonawców i mniejsze ryzyko sporów dotyczących weryfikacji warunków udziału.

Jednocześnie certyfikacja nie jest rozwiązaniem „raz na zawsze”. Wymaga stałego nadzoru nad sytuacją wykonawcy i może zostać zawieszona albo utracić ważność, jeżeli zmienią się okoliczności faktyczne lub prawne.

Nowe przepisy mogą istotnie wpłynąć na praktykę rynku zamówień publicznych. Ich skuteczne wykorzystanie będzie wymagało przygotowania zarówno po stronie wykonawców, jak i zamawiających.

Warto więc już teraz potraktować certyfikację nie tylko jako nowe rozwiązanie prawne, ale także jako praktyczne narzędzie, które może zmienić sposób przygotowywania ofert i prowadzenia postępowań, w czym możemy Państwa wspomóc.

Zapraszamy do kontaktu!

r.pr. Martyna Wójcik-Szydelko
apl. radc. Mateusz Jakubiszyn

Wrocław, 20.07.2026 r.

SDZLEGAL Schindhelm

Kancelaria Prawna
Schampera, Dubis, Zajac i Wspólnicy
ul. Kazimierza Wielkiego 3
50-077 Wrocław
tel.: +48 71 326 51 40
e-mail: martyna.wojcik-szydelko@sdzlegal.pl
e-mail: wroclaw@sdzlegal.pl
pl.schindhelm.com